

BEDRIJFSECONOMIE, ONDERNEMERSCHAP EN FINANCIËLE ZELFREDZAAMHEID - HAVO: VAKSPECIFIEKE INFORMATIE 2022

Deze informatie is gelijktijdig met de Septembermededeling van het College voor Toetsen en Examens (het CvTE) (zie Examenblad.nl) bekendgemaakt. Veranderingen ten opzichte van 2021 zijn geel gemarkeerd.

EXAMENSTOF

De examenstof is beschreven in de [syllabus bedrijfseconomie havo 2022](#).

SYLLABUS

Er zijn geen wijzigingen van de syllabus 2022 ten opzichte van de nader vastgestelde syllabus 2021.

FORMULES

Het CvTE heeft in overleg met Cito, SLO en de sectie bedrijfseconomie van de Vecon een lijst van standaardformules opgesteld die een leerling moet kunnen gebruiken in het centraal examen bedrijfseconomie 2022. Deze formules worden niet gegeven in de examenopgaven. Indien voor een examenopgave een andere formule dan een standaardformule nodig is, wordt deze formule gegeven in de opgave.

Het betreft één lijst voor havo en vwo waarin is aangegeven welke standaardformules voor beide niveaus gelden en welke alleen voor vwo.

Deze lijst van standaardformules is als vakspecifieke [bijlage](#) opgenomen in deze septembermededeling. De [lijst](#) is ook beschikbaar als download op de [pagina bedrijfseconomie havo 2022 op Examenblad](#). In de loop van 2022 wordt de lijst met standaardformules opgenomen als bijlage in de syllabus 2023.

AFNAMETIJDSTIP

Het examen wordt afgenomen zoals vastgesteld in het rooster voor de centrale examens 2022, zie hoofdstuk 2 van de Septembermededeling/Maartaanvulling.

CORRECTIEVOORSCHRIFT

Status: regelgeving

Het CvTE heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

Als de corrector van mening is dat het correctievoorschrift een onvolkomenheid bevat, neemt hij contact op met het Examenloket via het [contactformulier](#) op www.examenloket.nl.

Aanvullingen

Zie paragraaf 8.4.2 van de Septembermededeling.

ONTVANGEN VAKSPECIFIEKE MAILINGS

Voor uw taak als examinator (corrector) van de centrale examens is het belangrijk dat u goed geïnformeerd bent. Dat kan via een persoonlijke pagina op Examenblad. Via deze pagina ontvangt u inhoudelijke en formele informatie over de centrale examens van uw vak op maat, zoals bijvoorbeeld een test met het correctievoorschrift. Hebt u als docent nog geen persoonlijke pagina op Examenblad.nl waardoor u de mailings niet rechtstreeks ontvangt, laat u zich hiervoor dan registreren door uw examensecretaris.

BIJLAGE: STANDAARDFORMULES IN HET CENTRAAL EXAMEN BEDRIJFSECONOMIE HAVO/VWO

Onderstaand schema bevat de standaardformules voor bedrijfseconomie havo/vwo die een leerling moet kunnen gebruiken in het centraal examen. Deze formules worden niet gegeven in de examenopgaven.

Indien voor een examenopgave een andere formule dan een standaardformule nodig is, wordt deze formule gegeven in de opgave.

Vwo-kandidaten dienen ook de somformule van een meetkundige reeks te kunnen gebruiken. Deze formule wordt we! gegeven in examenopgaven.

Standaardformules	Havo	vwo
Liquiditeitsratio's		
quick ratio = $\frac{\text{vlottende activa exclusief voorraden}}{\text{kort vreemd vermogen}}$	x	x
current ratio = $\frac{\text{vlottende activa}}{\text{kort vreemd vermogen}}$	x	x
Solvabiliteitsratio's		
solvabiliteit = $\frac{\text{eigen vermogen}}{\text{vreemd vermogen}} \times 100\%$ of $\frac{\text{vreemd vermogen}}{\text{totale vermogen}} \times 100\%$	x	
solvabiliteit: elk verhoudingsgetal tussen EV/VV/TV		x
Rentabiliteitsratio's		
rentabiliteit van het totale vermogen = $\frac{\text{resultaat} + \text{interestkosten}}{\text{het gemiddelde totale vermogen}} \times 100\%$	x	x
rentabiliteit van het eigen vermogen = $\frac{\text{resultaat}}{\text{het gemiddelde eigen vermogen}} \times 100\%$	x	x
interestkosten van het vreemd vermogen = $\frac{\text{interestkosten}}{\text{gemiddeld vreemd vermogen}} \times 100\%$	x	x
cashflow = resultaat + afschrijvingen	x	x
dividendrendement = $\frac{\text{dividend per aandeel}}{\text{gemiddelde beurskoers}} \times 100\%$		x
beleggersrendement = $\frac{\text{opbrengst en koersresultaat van de belegging in een jaar}}{\text{gemiddeld belegd vermogen in dat jaar}} \times 100\%$		x

Standaardformules	Havo	vwo
Hefboomformule		
$REV_{\text{voor belasting}} = RTV + (RTV - IVV) \times \frac{\text{vreemd vermogen}}{\text{eigen vermogen}}$		x
Break-even analyse		
$\text{breakeven-omzet} = \frac{\text{totale constante kosten}}{\text{dekkingsbijdrage in perunage van de omzet}}$	x	x
$\text{perunage} = \frac{\text{percentage}}{100}$	x	x
$\text{breakeven-afzet} = \frac{\text{totale constante kosten}}{\text{dekkingsbijdrage per product}}$	x	x
Verschillenanalyse		
<p>efficiencyresultaat = $(sh - wh) \times sp$ prijsresultaat = $(sp - wp) \times wh$</p> <p>sh = standaardhoeveelheid wh = werkelijke hoeveelheid sp = standaardprijs wp = werkelijke prijs</p>		x
<p>gerealiseerd bezettingsresultaat = $(W - N) \times C/N$</p> <p>W = werkelijke bezetting N = normale bezetting C = totale constante kosten</p>		x
<p>begroot bezettingsresultaat = $(B - N) \times C/N$</p> <p>B = begrote bezetting N = normale bezetting C = totale constante kosten</p>		x
<p>prijsresultaat constante kosten = $C_b - C_w$</p> <p>C_b = begrote constante kosten C_w = werkelijke constante kosten</p>		x

Standaardformules	Havo	vwo
DuPont schema		
omloopsnelheid van het gemiddeld totale vermogen = $\frac{\text{omzet}}{\text{gemiddeld totale vermogen}}$		x
resultaatmarge = $\frac{\text{resultaat}}{\text{omzet}}$		x